הִלְכוֹת פֶּסַח סִימָן תנג

(ז) [ז] (יט) לִרְאוֹת שֶׁאֵין בּוֹ כָּל כָּךְ שֶׁלֹּא יְהֵא (כ) שִׁשִּׁים כְּנֶגְדּוֹ מִן הַהֶתֵּר (הגהות מיימוניות (ד"ק פ"א ה"ח) בשם סמ"ק (מנוה רכב הגהה יב) ותרומת הדשן סימן קי"ד): ד [1]הַחִטִּים (כא) שֶׁעוֹשִׂים בָּהֶם (ח) [ח] מַצַּת מִצְוָה, * טוֹב לְשָׁמְרָן שֶׁלֹּא יִפְּלוּ עֲלֵיהֶם (ט) מַיִם (כב) מִשְּׁעַת קְצִירָה, * [2]וּלְפָחוֹת (כג) מִשְּׁעַת טְחִינָה. * [3]וּבִשְׁעַת הַדְּחָק (כד) מֻתָּר לִקַּח (כה) קָמַח * מִן (י) הַשּׁוּק:

ו טור בְּשֵׁם הָרִי"ף (יב.) מֵימְרָא דְּרָבָא שָׁם מ' (ע"א). ז כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרֹא"ש (פ"ב סי' כו) מִמֵּימְרָא דְּרַב הוּנָא שָׁם. ח טור בְּשֵׁם גְּאוֹן.

בְּאֵר הֵיטֵב

(ז) לִרְאוֹת. קָאֵי אַדָּגָן שֶׁצָּמַח. וְאֵין צָרִיךְ לֶאֱפוֹת קֹדֶם פֶּסַח, דְּקָמַח בְּקָמַח מִקְרֵי לַח בְּלַח וְאֵינוֹ חוֹזֵר וְנֵעוֹר. תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן וּבַ"ח (ס"ב). וְהַחֹק יַעֲקֹב (ס"ק יג) כָּתַב וּבַעַל נֶפֶשׁ יַחְמִיר לְעַצְמוֹ לֶאֱפוֹת הַכֹּל קֹדֶם פֶּסַח, וּמִכָּל מָקוֹם וַדַּאי דְּמֻתָּר לְבַשֵּׁל מִן אוֹתָן הַמַּצּוֹת תּוֹךְ הַפֶּסַח. עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן תנ"ח (סק"א). וּבְנִתְלַחְלַח הַקָּמַח וְנַעֲשָׂה פְּרוּרִין, לֹא מְהַנֵּי בִּטּוּל אֲפִלּוּ לֶאֱפוֹת קֹדֶם פֶּסַח, כַּמְבֹאָר לְקַמָּן סִימָן תס"ו (ס"ד). חֹק יַעֲקֹב (שם): ד (ח) מַצַּת מִצְוָה. מַשְׁמַע דַּוְקָא מַצַּת מִצְוָה צָרִיךְ שִׁמּוּר, כְּדֵי לֶאֱכֹל לֵילוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת, מַה שֶּׁאֵין כֵּן שְׁאָר מַצּוֹת אֵין צָרִיךְ שִׁמּוּר כְּלָל, וְשָׁרֵי לִקַּח קָמַח מִן הַשּׁוּק אֲפִלּוּ בְּלֹא דְּחָק, וַאֲפִלּוּ שִׁמּוּר דְּלִישָׁה וַאֲפִיָּה גַּם כֵּן לֹא בְּעִינַן כַּמְבֹאָר בַּשַּׁ"ס (מ.) וּבַפּוֹסְקִים. מִיהוּ כָּל זֶה מִדִּינָא, אָכֵן יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים הֵם וְנֶהֱגוּ לַעֲשׂוֹת שִׁמּוּר בְּכָל הַמַּצּוֹת מִשְּׁעַת טְחִינָה, וּלְפָחוֹת מִשְּׁעַת לִישָׁה: (ט) מַיִם. אִם הָאֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁלָּקַח מִמֶּנּוּ הַחִטִּים אָמַר שֶׁרָחַץ אוֹתָם, אִי מְהֵימָן לֵיהּ אֲסוּרִים. עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם סִימָן תס"ז סָעִיף קָטָן ד' וְעַיֵּן שָׁם בַּחֹק יַעֲקֹב (סק"ה): (י) הַשּׁוּק. דְּלֹא מַחְזְקִינַן אִסּוּרָא שֶׁמָּא נָגַע בְּמַיִם. וְנִרְאֶה דַּאֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁנּוֹהֲגִים לִלְתֹּת הַחִטִּים אֵימַר

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ג [ז] לִרְאוֹת. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בִּמְקוֹם שְׁמוּאֵל סִימָן נ"ז מַה שֶּׁכָּתַב בָּזֶה: ד [ח] מַצַּת מִצְוָה. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּשׁוּ"ת דִּבְרֵי יוֹסֵף סִימָן מ"ה שֶׁיֵּשׁ נוֹהֲגִין שֶׁכָּל הַמַּצָּה שֶׁאוֹכֵל בְּפֶסַח תִּהְיֶה מַחִטִּים שְׁמוּרִים מִשְּׁעַת קְצִירָה, וְאֵין בָּזֶה לֹא מִשּׁוּם יוּהֲרָא וְלֹא מִשּׁוּם מַחֲלֹקֶת וְלֹא מִשּׁוּם לֹא תִתְגֹּדְדוּ עַיֵּן שָׁם, וְהֵבִיאוֹ בִּרְכֵּי יוֹסֵף (סק"ז).

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁצָּמַח וְלֹא אַדִּלְעֵיל: (יט) לִרְאוֹת שֶׁאֵין בּוֹ כָּל כָּךְ וְכוּ'. וְאִם יֵרָאֶה לוֹ שֶׁאֵין שִׁשִּׁים כְּנֶגְדּוֹ צָרִיךְ לִבְרֹר הַמְצֻמָּחִים, וְאֵינוֹ מְחֻיָּב לְנַקּוֹת כֻּלָּם, אֶלָּא לִפְחוֹת מֵהֶם עַד שֶׁיְּהוּ שִׁשִּׁים כְּנֶגְדָּם: (כ) שִׁשִּׁים כְּנֶגְדּוֹ. דְּאִם לֵיכָּא שִׁשִּׁים כְּנֶגְדָּם, אֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד אֲסוּרִים בַּהֲנָאָה, דְּדָגָן שֶׁצָּמַח הוּא חָמֵץ גָּמוּר [וַאֲפִלּוּ (כז) אִם סָפֵק אִם הָיָה שִׁשִּׁים נֶגֶד הַמְצֻמָּחִים, גַּם כֵּן אָסוּר]. וְצָרִיךְ לְבַעֲרָם קֹדֶם הַפֶּסַח, וְאִם עָבַר עֲלֵיהֶם הַפֶּסַח וְלֹא בִּעֲרָם, יִמְכְּרֵם לְעַכּוּ"ם (כח) חוּץ מִדְּמֵי אִסּוּר שֶׁבּוֹ. וְאִם לֹא הָיָה שִׁשִּׁים נֶגֶד הַמְצֻמָּחִים, (כט) יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁמֻּתָּר לְהוֹסִיף עֲלֵיהֶם עוֹד חִטִּים כְּשֵׁרִים כְּדֵי לְבַטְּלָן בְּשִׁשִּׁים וּלְטָחְנָן קֹדֶם פֶּסַח, וְלֹא מִקְרֵי זֶה מְבַטֵּל אִסּוּר לְכַתְּחִלָּה שֶׁאָסוּר, כֵּיוָן דְּהוּא קֹדֶם פֶּסַח וַעֲדַיִן לֹא הִגִּיעַ זְמַן אִסּוּרוֹ. (ל) וְרֹב הַפּוֹסְקִים אוֹסְרִין, דְּכֵיוָן דִּמְעָרֵב אַדַּעְתָּא דְּלֶאֱכֹל אוֹתָם בְּפֶסַח, הֲוָה לֵיהּ כִּמְבַטֵּל בִּזְמַן אִסּוּרוֹ. וּמִכָּל מָקוֹם בִּשְׁעַת הַדְּחָק (לא) אֶפְשָׁר דְּיֵשׁ לִסְמֹךְ עַל הַמְקִלִּין: ד (כא) שֶׁעוֹשִׂין בָּהֶם מַצַּת מִצְוָה. רְצוֹנוֹ לוֹמַר הַמַּצּוֹת שֶׁאוֹכְלִין בִּשְׁתֵּי הַלֵּילוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת לְקַיֵּם בָּהֶן מִצְוַת 'בָּעֶרֶב תֹּאכְלוּ מַצּוֹת', הֵם צְרִיכִין שְׁמִירָה יְתֵרָה, וְלֹא דַּי לָנוּ בְּמַה שֶּׁאֵין לָנוּ רֵיעוּתָא שֶׁל חֲשַׁשׁ חִמּוּץ, אֶלָּא שֶׁצָּרִיךְ שִׁמּוּר יְתֵרָה לְשֵׁם מִצְוַת מַצָּה, דִּכְתִיב (שמות יב יז) 'וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַמַּצּוֹת', וְהֵינוּ שֶׁצָּרִיךְ שֶׁיִּשְׁמֹר לְשֵׁם מַצָּה: (כב) מִשְּׁעַת קְצִירָה. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁיִּשְׁמֹר מֵעֵת הַהִיא וָהָלְאָה שֶׁלֹּא יִפֹּל עֲלֵיהֶן מַיִם, לְשֵׁם מַצַּת מִצְוָה, אֲבָל קֹדֶם קְצִירָה שֶׁעֲדַיִן הָיוּ מְחֻבָּרִים, אֵין לָחֹשׁ אֲפִלּוּ שֶׁיָּדְעִינַן שֶׁיָּרַד עֲלֵיהֶן גְּשָׁמִים. וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תס"ז סָעִיף ה', דַּאֲפִלּוּ מְחֻבָּר, אִם נִתְיַבְּשׁוּ לְגַמְרֵי וְאֵין צָרִיךְ עוֹד לַקַּרְקַע, מְקַבֵּל חִמּוּץ אִם יָרְדוּ עֲלֵיהֶן גְּשָׁמִים, (לג) וְעַל כֵּן הַמִּנְהָג לִקְצֹר דָּגָן שֶׁל שְׁמוּרָה בְּעוֹדָן לַחִין קְצָת: (כג) מִשְּׁעַת טְחִינָה. לְפִי שֶׁאָז מְקָרְבִין אוֹתָן (לג) אֶל הַמַּיִם וְצָרִיךְ שְׁמִירָה: (כד) מֻתָּר לִקַּח וְכוּ'. דְּסָמְכִינַן אַהֲנֵי פּוֹסְקִים דִּסְבִירָא לְהוּ דְּעִקַּר שְׁמִירָה הוּא מִלִּישָׁה וְאֵילָךְ, וְקֹדֶם לִישָׁה לֹא בָּעִינַן שֶׁיִּשְׁמֹר לְהֶדְיָא, אֶלָּא אֲפִלּוּ בִּסְתָמָא נַמִי לֹא מַחְזְקִינַן אִסּוּרָא, וַאֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁלּוֹתְתִין הַחִטִּים, (לד) דְּמִסְתָּמָא אֵין שׁוֹרִין עַד שֶׁתַּחְמִיץ אֶלָּא מְצִיפִין עֲלֵיהֶן מַיִם וּמְדִיחִין אוֹתָן וְטוֹחֲנָן מִיָּד. וְאַף עַל גַּב דְּפָסַק הַמְחַבֵּר בְּסָעִיף ה' דְּהָאִידְנָא אָסוּר לוֹ לִלְתֹּת, (לה) שָׁאנֵי הָכָא דְּהוּא שְׁעַת הַדְּחָק, (לו) וְגַם שֶׁמָּא לֹא לָתְתוּ אֵלּוּ הַחִטִּין. וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים (לז) דְּעַכְשָׁו שֶׁהַמִּנְהָג לְכַבֵּס אֶת הַחִטִּים וּלְהַשְׁהוֹת אוֹתָם בְּמַיִם, אָסוּר לִקַּח קָמַח חִטִּים מִן הַשּׁוּק אֲפִלּוּ בִּשְׁעַת הַדְּחָק, דְּהָוֵי מַמָּשׁ כְּדָגָן שֶׁנִּטְבַּע הַמְבֹאָר בְּסִימָן תס"ז סָעִיף ב', דַּאֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד אָסוּר מִדִּינָא דְּשַׁ"ס (מ:), וְגָרַע מִלְּתִיתָה, (לח) וַאֲפִלּוּ לְכָל יְמֵי הַפֶּסַח אָסוּר, וְכָל שֶׁכֵּן לִקַּח מֵהֶם לְמַצַּת מִצְוָה. (לט) וְיֵשׁ הַרְבֵּה פּוֹסְקִים דִּסְבִירָא לְהוּ דַּאֲפִלּוּ לַשְׁהוֹת אוֹתָם בַּבַּיִת אָסוּר מִשּׁוּם בַּל יֵרָאֶה, וּכְהַהִיא דְּסִימָן תס"ז סָעִיף ב' בַּהַגָּ"ה שָׁם. וְאַף אִם עָבַר וְשָׁהָה (מ) יֵשׁ אוֹסְרִין. וּבְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ב) בְּשֵׁם זְקֵנוֹ מַתִּיר (מא) לְמָכְרָם לְעַכּוּ"ם לְאַחַר פֶּסַח, דְּעַל כָּל פָּנִים אֵינוֹ אֶלָּא סָפֵק חָמֵץ: (כה) קָמַח מִן הַשּׁוּק. וְחִטִּים מֻתָּר לִקַּח אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא בִּשְׁעַת הַדְּחָק, דִּיקַיֵּם שְׁמִירָה מִשְּׁעַת טְחִינָה וְאֵילָךְ. אָכֵן לִקַּח חִטִּים מִבַּעַל

בְּאוּר הֲלָכָה

וְכֵן כָּתַב הַמַּאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ב), וְאֶפְשָׁר דְּמַיְירֵי הַמְחַבֵּר כְּשֶׁאֵין שִׁשִּׁים נֶגְדָּם וּלְהָכִי נָכוֹן לְכַתְּחִלָּה לְבָרְרָם [פְּרִי מְגָדִים (א"א סק"ה)]:

ד * טוֹב לְשָׁמְרָן וְכוּ' מִשְּׁעַת קְצִירָה. וְדַעַת הַפְּרִי חָדָשׁ לְהַכְרִיעַ [א]דְּשִׁמּוּר מִשְּׁעַת קְצִירָה מִדִּינָא הוּא וּלְעִכּוּבָא וַאֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד, וְכִדְבָרָיו נִמְצָא בְּכַמָּה רִאשׁוֹנִים דְּשִׁמּוּר הוּא מִשְּׁעַת קְצִירָה, וְאַף דְּאִם לֹא יִמְצָא מַצָּה שֶׁשָּׁמוּר מֵעֵת הַקְּצִירָה לְשֵׁם מַצָּה בְּוַדַּאי נוֹכֵל לִסְמֹךְ עַל דַּעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ וּלְבָרֵךְ בִּרְכַּת אֲכִילַת מַצָּה, מִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה בְּוַדַּאי נָכוֹן לְהַחְמִיר לְמַצָּה שֶׁל מִצְוָה לִקַּח דַּוְקָא מַצָּה שְׁמוּרָה מֵעֵת הַקְּצִירָה. וּבְשֵׁם הַגְּרָ"א הֵבִיאוּ גַּם כֵּן שֶׁהֶחֱמִיר מְאֹד שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל רַק מַה שֶּׁשָּׁמוּר מִשְּׁעַת קְצִירָה, וְהוּא הָיָה נִזְהָר בָּזֶה כָּל יְמֵי הַפֶּסַח, וּמִטַּעַם שֶׁמָּא יָרַד עֲלֵיהֶם מַיִם בִּמְחֻבָּר לְאַחַר שֶׁנִּתְיַבֵּשׁ הַתְּבוּאָה:

* וּלְפָחוֹת מִשְּׁעַת טְחִינָה. וְאִם מֻתָּר לִשְׁלֹחַ קָמַח שְׁמוּרָה עַל הַבַּאה"ן בְּלִי שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל, עַיֵּן בְּסֵפֶר תּוֹסְפוֹת יְרוּשָׁלַיִם שֶׁמִּסְתַּפֵּק בָּזֶה, דְּאַף דְּלֹא נֵיחוּשׁ לְאִחֲלוּפֵי וְלִירִידַת הַגְּשָׁמִים, מִכָּל מָקוֹם שְׁמִירָה לְהֶדְיָא לֹא הָוֵי וְרַחֲמָנָא אָמְרָה (שמות יב יז) 'וּשְׁמַרְתֶּם', וְאִם כֵּן אֶפְשָׁר דְּאֵין כְּדַאי לִשְׁלֹחַ בְּלִי שׁוֹמֵר. וְעַיֵּן שְׂדֵי חֶמֶד מַעֲרֶכֶת חָמֵץ וּמַצָּה סִימָן י"א אוֹת ו' שֶׁהֶאֱרִיךְ בְּעִנְיָן זֶה:

* וּבִשְׁעַת הַדְּחָק וְכוּ' מִן הַשּׁוּק. עַיֵּן בַּמִּשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק כד). וַאֲפִלּוּ בִּשְׁעַת הַדְּחָק טוֹב יוֹתֵר לִקַּח קָמַח שֶׁפּוֹן אוֹ שֶׁל שֶׁבֹּלֶת שׁוּעָל לְמַצּוֹת מִקָּמַח חִטִּים מִשּׁוּק, כִּי זֶה לָתְתוּ וְזֶה אֵין לָתְתוּ [פְּרִי מְגָדִים (מש"ז סק"ג)]:

* מִן הַשּׁוּק. מִסְתִּימַת הַלָּשׁוֹן מַשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ מִן הָעַכּוּ"ם מֻתָּר, דְּלֹא מַחְזְקִינַן אִסּוּרָא, אֶלָּא שֶׁצָּרִיךְ לְרַקְדֵּן מִתְּחִלָּה שֶׁמָּא יֵשׁ בָּהֶן פֵּרוּר חָמֵץ, וְכַמְבֹאָר בְּשִׁבֳּלֵי לֶקֶט בְּסִימָן ר"י בְּשֵׁם רַשַׁ"י (סידור רש"י סי' שסח), וְכֵן מְפֹרָשׁ בְּכַמָּה רִאשׁוֹנִים. אָמְנָם בְּחִדּוּשֵׁי רִיטְבָּ"א לִפְסָחִים (מ. ד"ה איתביה) מַחְמִיר מְאֹד בָּזֶה, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ מִסְתַּבְּרָא דְּקִמְחָן שֶׁל עַכּוּ"ם אָסוּר בְּפֶסַח, דְּהָא עַל יְדֵי טְחִינָה בְּרֵיחַיִם שֶׁל מַיִם שְׁכִיחַ לְמֵיעַל בָּהֶם מַיִם, וְכֵן דַּעַת הָרְאֶ"ה זַ"ל. וַאֲפִלּוּ קָמַח

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כז) חָמֵד מֹשֶׁה (ס"ד): (כח) אַחֲרוֹנִים: (כט) ט"ז בְּסִימָן תמ"ז סָעִיף קָטָן ה' וְחֹק יַעֲקֹב שָׁם סָעִיף קָטָן ט"ז וּכְדַעַת הָאֲבִי הָעֶזְרִי (סי' תיב), וּמָגֵן אַבְרָהָם (שם) בְּסָעִיף קָטָן מ"ה גַּם כֵּן נָקֵט הָכִי לְעִקַּר דִּינָא: (ל) רַשְׁבָּ"א (בתשובה ח"א) בְּסִימָן תפ"ה וּבְסִימָן תתל"א בְּשֵׁם מַהֲרַ"ם בְּרַבִּי בָּרוּךְ (ד"ל סי' שלב), וְהַטּוּר בְּסִימָן זֶה שֶׁכָּתַב כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוֵּן וְכוּ', וְהָרַבֵּנוּ יוֹנָה בַּטּוּר סִימָן תמ"ז בְּסוֹפוֹ, וְהָרַ"ן בִּתְשׁוּבָה (סי' נז, נט) וּבְצָמַח צֶדֶק סִימָן (פ"ט) [פ'] וּפְרִי חָדָשׁ בְּסִימָן זֶה וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי בְּסִימָן תמ"ז (סק"ט), וְכֵן כָּתַב שָׁם נְהַר שָׁלוֹם (סק"ז) וְחָמֵד מֹשֶׁה (סי"ט) וּבֵית מֵאִיר וּמָגֵן אֶלֶף (ס"ק כה), וְגַם הַמָּגֵן אַבְרָהָם גּוּפָא סִיֵּם שָׁם בְּסָעִיף קָטָן מ"ה דְּמִכָּל מָקוֹם אֵין לְהָקֵל נֶגֶד הָרַשְׁבָּ"א שֶׁכָּתַב בְּהֶדְיָא לְאִסּוּר, וְגַם הָאֵלִיָּה רַבָּה (סק"י) נִשְׁאַר עַל דִּבְרֵי הַטַּ"ז (סק"ה) בְּצָרִיךְ עִיּוּן מֵהַהִיא דְּרַשְׁבָּ"א, וְכֵן דַּעַת הַגְּרַ"ז בְּסִימָן זֶה (ס"י) וּבְסִימָן תמ"ב (קונטרס אחרון) סָעִיף קָטָן ג' לְאִסּוּר: (לא) עַיֵּן בְּחַיֵּי אָדָם (כלל קכו ס"ה). וְהַטַּעַם, דִּלְהַרְבֵּה פּוֹסְקִים בִּטּוּל אִסּוּר לְכַתְּחִלָּה אֵינוֹ אֶלָּא אִסּוּר דְּרַבָּנָן, וּבִדְרַבָּנָן יֵשׁ לִסְמֹךְ בִּמְקוֹם הַדְּחָק עַל דַּעַת הַמְקִלִּים: ד (לג) חַיֵּי אָדָם (כלל קכח ס"ל): (לג) וּבְמָקוֹם שֶׁטּוֹחֲנִין בְּרֵחַיִם שֶׁל רוּחַ אוֹ שֶׁל יָד, אֵין צָרִיךְ גַּם אָז שְׁמִירָה לְדַעָה זוֹ [אִם אֵין רְגִילִין לִרְחֹץ שֶׁם הַחִטִּין], כִּי אִם מִלִּישָׁה וָהָלְאָה [חָמֵד מֹשֶׁה (ס"ה)]: (לד) מִטַּ"ז (סק"ג) וְחֹק יַעֲקֹב (ס"ק טז) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (לה) שָׁם: (לו) פְּרִי מְגָדִים (מש"ז סק"ג): (לז) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח) וְצָמַח צֶדֶק (סי' לב) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (לח) פָּשׁוּט: (לט) מָגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן ב' וְחֹק יַעֲקֹב (סק"ח) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ב) וּבֵית מֵאִיר, דְּלֹא כְּמוֹר וּקְצִיעָה: (מ) חֹק יַעֲקֹב (שם) וְהַגְּרַ"ז בְּסָעִיף (א') [ה']: (מא) וְכֵן הִסְכִּים בְּסֵפֶר בֵּית מֵאִיר (ס"א) עַיֵּן שָׁם:

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו"ע הרב (סי"ט) כתב שטוב להחמיר אם אפשר לשמרם משעת קצירה ואילך שלא יפלו עליהם מים.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

ט הָרִי״ף (יב.) וְהָרֹא״ש בְּפֶרֶק ב׳ דִּפְסָחִים (סי׳ כה) וְרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ה׳ (ה״ז). י תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי׳ קטז).

ה (כו) [ט]**הָאִידְנָא** (כז) **אָסוּר** (יא) **לִלְתֹּת** (כח) **בֵּין חִטִּים בֵּין** (יב) **שְׂעוֹרִים: ו** [י]**שַׁקִּים שֶׁנּוֹתְנִים בָּהֶם** (כט) **קֶמַח כָּל** (יג) **הַשָּׁנָה, אִם רוֹצֶה לִתֵּן בָּהֶם קֶמַח** (יד) (ל) **וּמְכַבְּסִים אוֹתָם יָפֶה,** (לא) **צְרִיכִים לְהַתִּיר קֹדֶם**

בְּאֵר הֵיטֵב

לא לָתַת בְּדֶרֶךְ שֶׁנִּתְחַמֵּץ, טַ״ז (סק״ג). אָכֵן בִּתְשׁוּבַת צֶמַח צָדָק סִימָן ל״ב הֶחֱמִיר בְּעִנְיָן זֶה, וְכָתַב כְּשֶׁיָּדוּעַ בְּבֵרוּר בְּוַדַּאי שֶׁמִּקְצָתָן מְכַבְּסִין תָּמִיד הַחִטִּין, שֶׁהוּא גֶּרַע מִלְּתִיתָה, אַף שֶׁרֹב הַמּוֹכְרִים אֵין מְכַבְּסִין, אָסוּר, מִשּׁוּם קָבוּעַ כְּמֶחֱצָה עַל מֶחֱצָה דָּמֵי עַיֵּן שָׁם. [וְאִם הַמּוֹכֵר מֵבִיא לְבֵית יִשְׂרָאֵל מֻתָּר, דְּכָל דְּפָרֵישׁ כו׳. וְעַיֵּן פְּרִי חָדָשׁ]. וְכֵן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ח) בְּשֵׁם גָּדוֹל אֶחָד דְּבִמְדִינָתֵנוּ שֶׁרְגִילִין לִרְחֹץ הַחִטִּין וְשׁוֹהִין אוֹתָן בְּמַיִם, אָסוּר לִקַּח קֶמַח מִן הַשּׁוּק דְּהָוֵי מַמָּשׁ כְּדָגָן שֶׁנִּטְבַּע כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן תס״ז סָעִיף ב׳, וְכֵן פָּסְקוּ כָּל חַכְמֵי פְּרָאג עַיֵּן שָׁם. וּבַחֹק יַעֲקֹב (ס״ק טז) כָּתַב נִרְאֶה לְחַלֵּק דְּדַוְקָא מִן אוֹתָן הַטּוֹחֲנִין שֶׁבָּעִיר אוֹ הַמּוֹכְרִים קֶמַח בִּקְבִיעוּת אֵין לִקַּח, וְכָל שֶׁכֵּן מִן הַנַּחְתּוֹמִים שֶׁאֵין לִקַּח מֵהֶם, אֲבָל מֻתָּר לִקְנוֹת מִן בְּנֵי הַכְּפָרִים הַמְּבִיאִים קֶמַח בְּכָל יוֹם מִן הַכְּפָרִים, עַיֵּן שָׁם הַטַּעַם. וְשָׁמַעְתִּי שֶׁגַּם בִּימֵי מוֹרִי חָמִי זְקֵנִי הַגָּאוֹן מַהֲרַ״שׁ זַ״ל הָיָה פַּעַם אַחַת דָּחוּק בְּקֶמְחָא דְּפִיסְחָא וְהִתִּיר לִקְנוֹת מִן הַשּׁוּק, וְאֶפְשָׁר דְּגַם כֵּן בְּדֶרֶךְ שֶׁכָּתַבְתִּי, וְאֵין לְהַחְמִיר, בִּפְרָט בְּמֵצָה שֶׁאֵינָהּ שֶׁל מִצְוָה כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי סָעִיף קָטָן ח׳. וְכָתַב הַטַּ״ז (שם) דִּבְמָקוֹם שֶׁטּוֹחֲנִין הַחִטִּים בְּרֵחַיִם שֶׁטּוֹחֲנִין הַמַּלְצִי״ן אֲפִלּוּ בִּשְׁעַת הַדְּחָק אָסוּר, כִּי חָמֵץ גָּמוּר הוּא. וְהַחֹק יַעֲקֹב (ס״ק יז) כָּתַב עָלָיו לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי דְּבִשְׁעַת הַדְּחָק אַף כְּהַאי גַּוְנָא יֵשׁ לְהַתִּיר, דְּהָא אַף אִם נִשְׁאַר אֵיזֶה דָּבָר מִן הַמַּלְצִי״ן וְנִתְעָרֵב, וַדַּאי דְּנִתְבַּטֵּל קֹדֶם פֶּסַח. וַדַּאי דְּנִתְעָרֵב וְנִתְבַּטֵּל קֹדֶם פֶּסַח. מִכָּל מָקוֹם הַנָּכוֹן הוּא בִּשְׁעַת הַדְּחָק לֶאֱפוֹת הַכֹּל קֹדֶם פֶּסַח. [וְחֹק יַעֲקֹב (שם) מֵבִיא רְאָיָה כְּשֶׁנָּפַל פֵּרוּרֵי פַּת בַּקֶּמַח דִּמְהַנֵּי לֵיהּ הַרְקָדָה עַיֵּן שָׁם]: **ה** (יא) **לִלְתֹּת.** פֵּרוּשׁ לְתִיתָה, כָּתַב הָרַמְבַּ״ם (פ״ה ה״ז) שֶׁבּוֹלְלִין הַחִטִּים בְּמַיִם, וְהָעָרוּךְ (ערך לתת) פֵּרֵשׁ לָתֶת שְׁרִיָּה, וּלְפִי שֶׁאֵין אָנוּ בְּקִיאִין בִּלְתִיתָה לָכֵן אָסְרוּ הַגְּאוֹנִים. וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דְּמֻתָּר לְקַיְּמָם בְּבֵיתָם הַחִטִּים, כֵּיוָן דְּמִדִּינָא דְּשַׁ״ס מֻתָּרִין הַחִטִּים בִּלְתִיתָה כֹּל שֶׁאֵינוֹ קָרוֹב לְהִתְבַּקֵּעַ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן תס״ז סָעִיף ט׳, וְהַיְינוּ דַּוְקָא בִּשְׁרִיָּה אוֹ רְחִיצָה מוּעָטֶת, אֲבָל בִּשְׁרִיָּה מְרֻבָּה הָוֵי חָמֵץ גָּמוּר כְּמוֹ דָּגָן שֶׁנִּטְבַּע בְּנָהָר, חֹק יַעֲקֹב (ס״ק יח). וְכָתַב הַטַּ״ז (סק״ד) דְּאָסוּר לִקְנוֹת הַחִטִּים מִבַּעַל הָרֵחַיִם, דִּרְגִילִין לְהָדִיחַ הַחִטִּים תְּחִלָּה: **(יב) שְׂעוֹרִים.** לְשׁוֹן הַמְחַבֵּר אֵינוֹ מְדֻקְדָּק, דְּמַשְׁמַע דְּחִטִּים וּשְׂעוֹרִים שָׁוִים הֵם, וּבֶאֱמֶת שְׂעוֹרִים כֵּיוָן דְּרַכִּיכֵי אַף מִדִּינָא דְּשַׁ״ס אָסוּר לִלְתֹּת, וְאֶפְשָׁר דְּהָאִידְנָא אָסוּר לְקַיֵּם בַּבַּיִת כְּשֶׁהֵן לְתוּתִים אַף שֶׁאֵינָם קְרוֹבִים לְהִתְבַּקֵּעַ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּחִטִּים כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּסָעִיף קָטָן י״א. חֹק יַעֲקֹב (ס״ק יט). וְשִׁפּוֹן מִין שְׂעוֹרִים לְעִנְיָן זֶה. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט): **ו** (יג) **הַשָּׁנָה.** הוּא הַדִּין בְּנוֹתֵן בּוֹ פַּעַם אַחַת אֲפִלּוּ קִמְחָא דְּפִיסְחָא, אִם רוֹצֶה לְכַבְּסָם צָרִיךְ לְהַתִּיר הַתְּפִירוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל סִימָן תנ״א סָעִיף קָטָן ל״ח: **(יד) וּמְכַבְּסִים.** כָּתַב הַטַּ״ז (סק״ה) וְטוֹב לִקְנוֹת חֲדָשִׁים עַיֵּן שָׁם,

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הָרֵחַיִם שֶׁלּוֹקֵחַ מִדּוֹת כָּל הַשָּׁנָה בִּשְׂכַר טְחִינָתוֹ, אָסוּר אֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד, דְּהָא רְגִילִים הַטּוֹחֲנִים לְכַבֵּס אוֹתָם בְּמַיִם תְּחִלָּה, וְיֵשׁ לְהַזְהִיר לְהֶהָמוֹן (טַ״ז (סק״ד)). עוֹד כָּתַב הַטַּ״ז (סק״ג) דִּבְמָקוֹם שֶׁטּוֹחֲנִין הַחִטִּים בְּרֵיחַיִם שֶׁטּוֹחֲנִין הַמַּלְצִי״ן, אָסוּר לִקַּח קֶמַח מִן הַשּׁוּק אֲפִלּוּ בִּשְׁעַת הַדְּחָק, (וַאֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לִלְתֹּת אוֹתָם מִתְּחִלָּה), דְּמַלְצִי״ן חָמֵץ גָּמוּר הוּא וּמִתְעָרֵב בָּהֶם. וְהָאַחֲרוֹנִים כָּתְבוּ (מג) דְּבִשְׁעַת הַדְּחָק אַף זֶה מֻתָּר, דְּהָא אַף אִם נִשְׁאַר אֵיזֶה דָּבָר מִן הַמַּלְצִי״ן וְנִתְעָרֵב, וַדַּאי דְּנִתְבַּטֵּל קֹדֶם פֶּסַח, וְקֶמַח בְּקֶמַח הָוֵי לַח בְּלַח וְאֵין חוֹזֵר וְנֵעוֹר, (וְצָרִיךְ לְרַקֵּד אוֹתָם שֶׁמָּא נִשְׁאַר פֵּרוּר שֶׁל הַמַּלְ״ץ בְּתוֹכָם). מִכָּל מָקוֹם הַנָּכוֹן בָּזֶה לֶאֱפוֹת הַכֹּל קֹדֶם פֶּסַח, וְכַנַּ״ל בְּסָעִיף ג׳ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק יז). כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּאַף דְּמִדִּינָא אֵין צָרִיךְ שִׁמּוּר לְשֵׁם מַצָּה רַק לְמַצּוֹת שֶׁל לֵילוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת, אֲבָל לִשְׁאָרֵי יָמִים דַּי כְּשֶׁאֵין בָּהֶם חֲשַׁשׁ חָמֵץ, יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים הֵם וְנָהֲגוּ לַעֲשׂוֹת שִׁמּוּר לְשֵׁם מַצָּה בְּכָל הַמַּצּוֹת מִשְּׁעַת טְחִינָה, וּלְפָחוֹת מִשְּׁעַת לִישָׁה, וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן ת״ס (ביה״ל ד״ה מצת מצוה) בְּמַה שֶׁכָּתַבְנוּ בָּזֶה: **ה** (כו) **הָאִידְנָא וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּאַף דְּבִזְמַן הַשַּׁ״ס לֹא אָסְרוּ רַק לִלְתֹּת הַשְּׂעוֹרִים מִפְּנֵי שֶׁהֵן רַכִּים [וְהוּא הַדִּין שִׁבֹּלֶת (מג) שׁוּעָל וְשִׁפּוֹן גַּם כֵּן בִּכְלַל שְׂעוֹרִים לְעִנְיָן זֶה] וּמְמַהֲרִים לְהַחְמִיץ, וְיֵשׁ לָחֹשׁ שֶׁמָּא יָבֹאוּ לִידֵי חִמּוּץ בִּשְׁעַת הַלְּתִיתָה, אֲבָל חִטִּים שֶׁהֵן בְּטִבְעָן קָשִׁים, אֵינָם מְמַהֲרִין לְהַחְמִיץ וּמֻתָּר לְלָתְתָן, וְהָאִידְנָא אֲסָרוּהָ מִפְּנֵי שֶׁאֵין אָנוּ בְּקִיאִין בִּלְתִיתָה וּכְדִלְקַמֵּיהּ: **(כז) אָסוּר לִלְתֹּת.** [א]פֵּרוּשׁ לְתִיתָה, כָּתַב הָרַמְבַּ״ם (פ״ה ה״ז) שֶׁבּוֹלְלִין הַחִטִּים בְּמַיִם וְטוֹחֲנִין אוֹתָם מִיָּד, וְרַשִׁ״י (לו. ד״ה לתיתה) פֵּרֵשׁ לִשְׁרוֹתָן בְּמַיִם מְעַט קֹדֶם הַטְּחִינָה לְהָסִיר מֻרְסָנָן כְּדֵי שֶׁתְּהֵא סָלְתָן נְקִיָּה. וְאָסְרוּ הַגְּאוֹנִים, לְפִי שֶׁאֵין אָנוּ בְּקִיאִין לִלְתֹּת יָפֶה שֶׁלֹּא יָבֹאוּ לִידֵי חִמּוּץ בִּשְׁעַת הַלְּתִיתָה, וְעוֹד, שֶׁמָּא (מד) יָבוֹאוּ לִשְׁהוֹת מְעַט אַחַר גְּמַר הַלְּתִיתָה קֹדֶם הַטְּחִינָה וְיָבוֹא לִידֵי חִמּוּץ. וְאִם עָבַר וְלָתַת, (מה) אָסוּר לְאָכְלָן וְלֵהָנוֹת מֵהֶן בִּימֵי הַפֶּסַח. (מו) וּמִכָּל מָקוֹם לְהַשְׁהוֹת קֶמַח הַחִטִּים הַלְּתוּתִים, מֻתָּר בְּפֶסַח אִם שָׁרָן בְּמַיִם מְעַט וּטְחָנָן מִיָּד אַחַר הַלְּתִיתָה, אֲבָל שְׂעוֹרִים אֶפְשָׁר דַּאֲפִלּוּ בְּאֹפֶן זֶה אָסוּר לְהַשְׁהוֹת (מז) לְכַתְּחִלָּה, דְּאֶפְשָׁר (מח) כֵּיוָן דְּרַכִּיכָה נִתְחַמְּצוּ עַל יְדֵי הַלְּתִיתָה: **(כח) בֵּין חִטִּים בֵּין שְׂעוֹרִים.** וְהָרִיפוֹת שֶׁקּוֹרִין גָּאגָעלַא״ך אוֹ גְרוֹיפִי״ן הָעֲשׂוּיִין מֵחֲמֵשֶׁת (מט) הַמִּינִים, אָסוּר לְהַשְׁהוֹתָן לְכֻלֵּי עָלְמָא, שֶׁשּׁוֹרִין (נ) אוֹתָן הַרְבֵּה בְּמַיִם קֹדֶם כְּתִיתָתָן וְנַעֲשִׂים חָמֵץ גָּמוּר, וְאַף אִם עָבַר וְהִשְׁהָה אוֹתָן, [ב]יֵשׁ אוֹסְרִין לִמְכֹּר לְעַכּוּ״ם אַחַר הַפֶּסַח. וּבְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ב) בְּשֵׁם זְקֵנוֹ מְצַדֵּד לְהַתִּיר לִמְכֹּר לְגוֹי אַחַר הַפֶּסַח אִם לֹא נִתְבַּקְּעוּ עַל יְדֵי שְׁרִיָּתָן, שֶׁכֹּל שֶׁלֹּא נִתְבַּקְּעוּ אֵינוֹ וַדַּאי חָמֵץ אֶלָּא סְפֵק חָמֵץ, וְיֵשׁ לְהָקֵל בְּעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא אִסּוּר דְּרַבָּנָן עַיֵּן שָׁם. וּמִכָּל מָקוֹם בִּגְרוֹיפִי״ן שֶׁעוֹשִׂין מִשִּׁבֹּלֶת שׁוּעָל, שֶׁשּׁוֹרִין אֶת הַשִּׁבֹּלֶת שׁוּעָל מִקֹּדֶם הַרְבֵּה עַד שֶׁמִּתְבַּקְּעִים, הוּא חָמֵץ וַדַּאי לְכֻלֵּי עָלְמָא, וְעַל כֵּן אֲפִלּוּ לְמָכְרוֹ לְעַכּוּ״ם אַחַר הַפֶּסַח אָסוּר: **ו** (כט) **קֶמַח כָּל הַשָּׁנָה.** הוּא הַדִּין בְּנוֹתֵן בּוֹ פַּעַם אַחַת, צָרִיךְ לְהַתִּיר הַתְּפִירוֹת [אַחֲרוֹנִים]: **(ל) וּמְכַבְּסִים אוֹתָם יָפֶה.** וְהַכִּבּוּס לְפֶסַח (נא) צָרִיךְ לִהְיוֹת דַּוְקָא בְּשִׁפְשׁוּף בְּחַמִּין וְלֹא בְּצוֹנֵן, וְגַם בְּאֵפֶר וַחֲבִיטָה: **(לא) צְרִיכִים לְהַתִּיר וְכוּ׳.** (נב) הַטַּעַם, שֶׁהַקֶּמַח שֶׁבְּתוֹךְ הַתְּפִירוֹת אֵינוֹ יוֹצֵא עַל יְדֵי כִּבּוּס, וְגָרַע עוֹד יוֹתֵר, שֶׁהַמַּיִם נִכְנָסִים שָׁם בְּמִקְצָת וּמַרְטִיב לְהַקֶּמַח הַנִּמְצָא שָׁם, וְנִדְבָּק שָׁם בְּהַקְמָטִים וְיוּכַל לְהִתְעָרֵב אַחַר כָּךְ מַשֶּׁהוּ מֵהֶם בְּהַקֶּמַח. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן תנ״א סָעִיף קָטָן ל״ו דְּגַם צָרִיךְ לִגְרֹר בְּסַכִּין הֵיטֵב אֶת הֶחָמֵץ קֹדֶם הַכִּבּוּס

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מג) חֹק יַעֲקֹב (ס״ק יז) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **ה (מג)** אַחֲרוֹנִים: **(מד)** רַמְבַּ״ם (פ״ה ה״ז): **(מה)** כִּדְמוּכָח לְקַמָּן בְּסִימָן תס״ז: **(מו)** חֹק יַעֲקֹב (ס״ק יח) וְחָמֵד מֹשֶׁה (ס״ו) וְהַגְּרַ״ז (סכ״א), דְּלֹא כְּחַיֵּי אָדָם (כלל קכו ס״ג): **(מז) בְּדִיעֲבַד אֵין לֶאֱסֹר לִמְכִירָה אַחַר פֶּסַח אֲפִלּוּ בִּשְׂעוֹרִים,** דְּעַל כָּל פָּנִים אֵינוֹ אֶלָּא סְפֵק חָמֵץ: **(מח) רְצוֹנוֹ לוֹמַר וְהִגִּיעוּ לְשִׁעוּר שֶׁל מַאן דְּאָמַר** (מ.) **כֹּל שֶׁמַּנִּיחָן עַל פִּי הֶחָבִית וְיִתְבַּקְּעוּ, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִתְבַּקְּעוּ:** **(מט)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ב) וְחֹק יַעֲקֹב (סק״ח) וְחָמֵד מֹשֶׁה (ס״א) וְהַגְּרַ״ז (ס״ה): **(נ)** דִּבְהָכִי מַיְירֵי מָגֵן אַבְרָהָם שָׁם סָעִיף קָטָן (ד׳) [ב׳] וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים, וּכִדְמוּכָח מֵחֹק יַעֲקֹב (שם) שֶׁמַּחְמִיר שָׁם מְאֹד בָּזֶה וַאֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד, וְאִלּוּ בִּלְתִיתָה הֲלֹא מַתִּיר לְכַתְּחִלָּה בְּחִטִּים כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּסָעִיף קָטָן י״ח, וְגַם בִּשְׂעוֹרִין כָּתַב דְּאֶפְשָׁר וְכוּ׳, עַיֵּן סָעִיף קָטָן י״ט, וְכֵן הַחֶמֶד מֹשֶׁה (ס״ו) וְהַגְּרַ״ז (סכ״א) כָּתְבוּ בִּלְתִיתָה לְהַתִּיר לִשְׁהוֹת עַל כָּל פָּנִים בְּחִטִּים, וּלְעֵיל לְעִנְיָן הָרִיפוֹת הֶחְמִירוּ אֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד, וְעַל כָּרְחֲךָ דְּשָׁם מַיְירֵי בִּשְׁרִיָּה וְכִבּוּס וְלֹא בִּלְתִיתָה בְּעָלְמָא. וְהָאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ב) דִּמְצַדֵּד לְהַתֵּר אֲפִלּוּ בִּשְׁרִיָּה הַרְבֵּה בְּדִיעֲבַד, וּמִטַּעַם דְּגַם בִּשְׁרִיָּה הַרְבֵּה עַל כָּל פָּנִים אֵינוֹ אֶלָּא סָפֵק, וְכַנָּנָתוֹ לְהָא שֶׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן תס״ז סָעִיף קָטָן י״ב. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א שָׁם סָעִיף קָטָן כ״ג שֶׁכָּתַב גַּם כֵּן בְּשִׁיטַת הָרִי״ף (יב.) כֵּן, וְעַיֵּן בְּחַיֵּי אָדָם (כלל קכו ס״ג) שֶׁמְּפָרֵשׁ דְּמָגֵן אַבְרָהָם מַיְירֵי בִּלְתִיתָה, וְהָאֵלִיָּה רַבָּה מַקֵּל גַּם כֵּן בִּלְתִיתָה, וּלְפִי זֶה יָצָא לוֹ לְהַחְמִיר בְּמוֹכְרֵי קֶמַח חִטִּים בָּעֲיָרוֹת, שֶׁיָּדוּעַ שֶׁרוֹחֲצִים הַרְבֵּה בְּמַיִם, לֶאֱסֹר לְכֻלֵּי עָלְמָא לִמְכֹּר לְאַחַר הַפֶּסַח, וְאֵין לִדְבָרָיו עִקָּר בָּזֶה לְדַעַת הָאֵלִיָּה רַבָּה שֶׁהֵבִיא מִקֹּדֶם וְכַנַּ״ל, זוּלַת בְּשִׁבֹּלֶת שׁוּעָל (שֶׁקּוֹרִין הַאבֶּער גְרוֹיפִין) הַדִּין עִמּוֹ, שֶׁיָּדוּעַ שֶׁהֵם מִתְבַּקְּעִים: **ו (נא)** אַחֲרוֹנִים: **(נב)** תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי׳ קטז):

ליקוטי דברי הרב: א] בשו״ע הרב (ס״כ, סי׳ תסז ס״א) הביא רק את פירוש הרמב״ם. **ב]** וכן דעת השו״ע הרב (סי׳ תסז ס״ז)

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah